

IQTIDORLI TALABALAR BILAN ISHLASHNI TASHKIL ETISHNING ASOSIY VAZIFALARI

Sh.I.Xo'jaxonov

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining
Toshkent filiali Sirtqi bo'lim bo'yicha
dekan o'rinbosari*

A.U.Sharopov

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining
Toshkent filiali Veterinariya meditsinasi
fakulteti dekani o'rinbosari*

Annotatsiya. Ushbu maqolada fakultetning iqtidorli talabalarini aniqlash, ularni qiziqishiga qarab to'g'ri yo'naltrishga qaratilgan asosiy vazifalar bayon qilingan.

Kalit so'zlar: axborot, texnologiya, internet, qobiliyat, konferensiya, olimpiada.

Аннотация. В данной статье описаны основные задачи, направленные на выявление талантливых студентов факультета и направление их по интересам.

Ключевые слова: информатсия, технология, интернет, умение, конференция, олимпиада.

Abstract. In this article, the main tasks aimed at identifying talented students of the faculty and directing them according to their interests are described.

Keywords: information, technology, internet, ability, conference, olympiad.

Kirish. Iqtidorli talabalarni izlash va aniqlashni tashkil etish; iqtidorli talabalarni intellektual salohiyatini aniqlab borish; iqtidorli talabalarni qobiliyati va qanday yo'nalishga moyilligiga qarab maqsadli tayyorlashni tashkil etish; iqtidorli talabalar uchun O'zbekiston tarixi, chet tili, axborot texnologiyalari va internetdan foydalanish bo'yicha maxsus mashg'ulotlarni tashkil etish; iqtidorli talabalarni fundamental ilmiy tadqiqot ishlariga, ilmiy to'garaklarga va ijodiy jamoalariga jalb qilish; iqtidorli talabalarni ilmiy va amaliy anjumanlarga, universitet, universitetlararo, Respublika va xalqaro konferensiya, simpozium, olimpiada va tavlavlarda qatnashishlarini tashkil etish; iqtidorli talabalar orasidan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Davlat stipendiyasi va nomli Davlat stipendiyalariga, fan olimpiadalariga nomzodlarni tayyorlash, ularning sovrindor bo'lishiga erishish; reytingi yuqori iqtidorli talabalar va ularning rahbarlarini moddiy va ma'naviy qo'llab-quvvatlash; iqtidorli talabalarni ilm-fan namoyondalari, universitet rahbarlari, tajribali professor-o'qituvchilar bilan davra suhbatlarini tashkil etish; iqtidorli talabalar uchun ixtisosligi bo'yicha kasb o'yinlari va tavlavlarni tashkil etish; tarjimonlik yo'nalishi bo'yicha iqtidorli talabalarning ilmiyijodiy

to'garaklarini tashkil etish va ilmiy-ijodiy izlanishlarga tegishli shart-sharoit yaratib berish; tanlangan yo'nalish bo'yicha qo'shimcha adabiyot va boshqa manbaalar bilan iqtidorli talabalarni ta'minlash va ulardan foydalanish usullarini o'rgatish; iqtidorli talabalar uchun maxsus chuqurlashtirilgan o'quv dasturlari ishlab chiqishni va ular asosida ta'lim berishni tashkil etish; Yukorida keltirilgan vazifalarni samarali amalga oshirish ishiga oliy o'quv yurtida barcha prorektorlar, fakultet dekanlari, kafedra mudirlari, o'quv ishlari bo'yicha bo'lim boshliqlari va guruh murabbiylari mas'ul hisoblanadi. Iqtidorli talabalar bilan ishlashni tashkil etish va ularni maqsadli tayyorlash yuzasidan fakultet va kafedralarda, quyidagi ish jildnomalarini yuritish tavsiya etiladi: Iqtidorli talabalar bilan ishlash Nizomi; Iqtidorli talabalar bilan ishlash ish rejasi (dasturi); Ish rejasi (dastur)ning bajarilishi to'g'risida hisobotlar; Iqtidorli talabalarga oid oliy o'quv yurti rahbarlarining buyruqlari; konferensiya, olimpiada, tanlovlar o'tkazilishiga oid hujjatlar; O'zbekiston Respublikasining Prezidenti nomidagi Davlat stipendiyasi va nomli Davlat stipendiyalariga oid hujjatlar; Iqtidorli talabalarni izlash va ularni maqsadli tayyorlash to'g'risidagi yuqori boshqaruv organlarining qarorlari va buyruqlari; Iqtidorli talabalar qatnashadigan to'garaklarning dasturlari, ish rejalarini; Iqtidorli talabalar va ularning rahbarlari haqida ma'lumotlar; Iqtidorli talabalar bilan ishlashga ta'lim muassasasi rahbarining buyrug'i bilan tayinlangan, yuqori pedagogik va ilmiy potensialga ega bo'lgan professor-o'qituvchilar rahbarlik qiladi.

Iqtidorli talabalarni aniqlash - Iqtidorli talabalarni aniqlash ko'p bosqichli murakkab jarayon hisoblanadi. Rivojlangan mamlakatlarda yoshlarning qaysi sohalarga qiziqishini, iqtidorini maxsus psixologik testlar yordamida psixologlar aniqlab boradilar. Iqtidorli talabalarni aniqlashda ularda quyidagi fazilatlarni shakllanganlik darajasini hisobga olish lozim bo'ladi: fanni bilishi; intellektual salohiyati; ishlash qobiliyati; ilmiy tadqiqot ishiga qiziquvchanligi; mas'uliyatni his qilishi; keng dunyoqarashga egaligi; tashabbuskorligi; vatanparvarligi; ona tilida, rus tilida va chet tilida erkin gaplasha olishi; yetakchilik qila olish qobiliyati; maqsad sari intiluvchanligi; ma'naviy tafakkuri; muomila va atrof muhit bilan munosabat o'rnatish qobiliyati; nutq madaniyati; Yuqorida keltirilgan fazilatlarni shakllanganlik darajasini og'zaki suhbat, maxsus test topshiriqlari asosida aniqlash mumkin. Iqtidorli yoshlarni aniqlash va ular bilan ishlashni tashkil qilish bir necha yunalishlarda olib boriladi: oliy o'quv yurti kafedralarida birinchi kurs talabalari ichida; yuqori kurs talabalari ichida yangi yuzaga kelgan iste'dod egalarini aniqlash yo'li bilan; Iqtidorli talabalarni aniqlashda, ayniqsa, yuqori kurslar uchun fanlar bo'yicha maxsus test topshiriqlari tajribali professor-o'qituvchilar tomonidan tuziladi va kafedra muhokamasidan o'tkazilib tasdiqlanadi. Fanlarni bilish darajasi bo'yicha iqtidorli talabalarning reytingini aniqlashda ular tegishli kursda o'qitilgan fanlar topshiriqttestlaridan o'tkaziladi. Iqtidorli talabalarni aniqlashda, ayniqsa, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini hamda biror bir masala yechimiga tanqidiy yondashish fazilatlarini hisobga olish muhim ahamiyat kasb etadi. Iqtidorli talabalarda ijodiy fikrlashni

rivojlantirish ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Iqtidorli talabalarni ularning biror-bir voqelikni, hodisani yoki predmetni o'rganish uslubini aniqlash yo'li bilan ham tanlash mumkin.

Iqtidorli talabalarni maqsadli tayyorlashning doimiy amal qiluvchi tizimini tashkil etish - Yil davomida iqtidorli yoshlarning intellektual musobaqalarini (olimpiada, yozma ishlari ko'rigi, ijodkorlik ishlari ko'rigi, test sinovlari va boshqalar) tashkil etib boriladi va g'oliblar xamda ularning rahbarlari moddiy va ma'naviy rag'batlantirilib turiladi. Iqtidorli talabalarni birinchi kursdanoq alohida guruhlarga to'plash zarur. Shundagina ularning hamkorligi va musobaqalashuvini hamda iste'dodlarning takomillashib borishini saqlab qolish mumkin. Bundan tashqari, bir xil yuqori tayyorgarlikka ega bo'lgan talabalarga o'qituvchilar tomonidan dars, jarayonini tashkil qilish oson bo'ladi. Albatta ularga yuqori malakali professor-o'qituvchilar jalb qilinadi. Iqtidorli talabalar guruhi uchun barcha fanlardan maxsus ishchi dasturlari tuziladi, ular namunaviy dastur asosida bo'lgani holda fandagi oxirgi muhim yangiliklarni hisobga oladi va chuqurlashtirilib o'tilishi belgilab qo'yiladi. Iqtidorli talabalar bilan yakka tartibda ishlash, ularning mustaqil ta'lim olishlarini tashkil qilish muhim omillardan biri hisoblanadi. Shuning uchun ushbu vazifa eng tajribali o'qituvchilarga topshirilgani holda, ularning har biriga 2-4 nafardan talaba birlashtirilishi mumkin. O'qituvchilar har yili birinchi kurs talabalariga yakka tartibda ishlash mavzularini taqdim etadilar va ular talabalar e'tiboriga havola qilinadi, talabalar esa o'zlarining qiziqishlari bo'yicha fanni va rahbarini tanlaydilar. Birinchi kurslarda bir talabaga 2-3 fan bo'yicha ham yakka tartibda shug'ullanishga ruxsat berish mumkin. Olimpiada, ko'rik tanlov, konkurs va boshqalarda qaysi fan bo'yicha ishtirok etishini talabaning o'zi tanlaydi. Nomi qo'yilmagan anketa o'tkazish yo'li bilan u yoki bu o'qituvchining yakka tartibda ishlashi haqida talabalarning fikri o'rganib boriladi va bu ma'lumotlar kelgusi ishlarga aniqlik kiritish uchun foydalaniladi. Iqtidorli talabalar bilan yakka tartibda ishlash uchun ushbu guruhdarga dars beruvchi o'qituvchilarning yillik yuklamasini 50 soatdan kamaytirishni tavsiya qilamiz. Ikkinchi va yuqori kurslarda iqtidorli talabalar guruhi, ularning oldingi kursda to'plagan reyting ballari va rahbarlarining fikrini inobatga olgan holda qayta ko'rib chiqiladi. Past ko'rsatkichga erishgan talabalar oddiy guruhlarga, oddiy guruhlarda paydo bo'lgan a'lochi talabalar esa iqtidorlilar guruhiga o'tkazib boriladi, natijada bu tadbir talabalarning faolligini oshiradi. Kursdan kursga o'tgan iqtidorli talabalarga yakka tartibda shug'ullanadigan fanlari va mos holda rahbarlarining o'zgartirish imkoniyatlarini yaratish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. <https://lex.uz/>
2. <https://www.gazeta.uz/>
3. <https://mrdi.uz/yoshlar-bilan-ishlash-manaviyat-va-marifat-bolimi/>
4. Qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati
5. Maxamadaliyeva, M. U., Abduhalilova, G. I., & Xo'jaxonov, S. I. (2023). BRUTSELLYOZ VA UNING LABORATORIYA DIAGNOSTIKASI.

-
- INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION, 2(15), 41-47.
6. Худжамшукуров, А. Н. (2021). ТОВУҚ АСКАРИДИОЗИДА АСКАЗИН АНТИГЕЛЬМИНТИГИНИ ҚЎЛЛАШ НАТИЖАЛАРИ. Интернаука, (8-3), 44-46.
  7. G'oyipova, M. T. E., Xo'jaxonov, S., & Avliyoqulov, M. (2022). VETERINARIYA SOHASINING CHORVACHILIKNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI VA TAMOYILLARI. Journal of Integrated Education and Research, 1(4), 238-240.
  8. Oglu, K. S. I., Zayniddinovich, Z. R., & Oglu, R. J. K. (2022). Review of the literature on sepsis in calves and measures to prevent it.
  9. Davlatov, R. (2021). ПАРРАНДАЧИЛИК ХЎЖАЛИКЛАРИДА КОЛИБАКТЕРЁЗ КАСАЛЛИГИНИ ОЛДИНИ ОЛИШДА ЭНРОФЛОКС-10% НИНГ САМАРАДОРЛИГИ. Scienceweb academic papers collection.
  10. Davlatov, R. (2021). Эффективность ENROVIT-O при химической профилактике колибактериоза цыпля. Scienceweb academic papers collection.
  11. Davlatov, R. (2021). Товуқ эймериозининг кимёпрофилактикасида эймериостатикларнинг самарадорлиги. Scienceweb academic papers collection.
  12. Abduhalilova, G. I., Makhamadaliyeva, M. U., & Khojakhanov, S. I. (2023). FISH BRANCHIOMYCOSIS PREVENTION MEASURES. International Bulletin of Applied Science and Technology, 3(4), 247-252.
  13. Berdiyevich, D. R. (2023). METHODS OF DIAGNOSIS OF CHICKEN COLIBACTERIOSIS. AGROBIOTEKNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI, 2(4), 9-13.
  14. G'aniyev, S. S., & Xo'jaxonov, S. I. (2023). VETERINARIYA LABORATORIYALARIDA SUTNI VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZADAN O'TKAZISH TALABLARI. Scientific Impulse, 1(8), 586-592.
  15. Davlatov, R. (2021). Товуқ колибактериозининг кимёвий профилактикасида антибиотикларнинг самарадорлиги. Scienceweb academic papers collection.
  16. Davlatov, R. (2021). Бройлер жўжаларида айрим антибиотикларнинг самарадорлик кўрсаткичлари. Scienceweb academic papers collection.
  17. Ibrohimov, U. D., Махамадалиева, М. У., & Хо'жaxonov, S. I. (2023). OTLARDA OSHQOZON-ICHAK TIZIMI PATOLOGIYASI. AGROBIOTEKNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI, 2(4), 32-39.
  18. G'aniyev, S. S. (2023). VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZASI LABORATORIYALARIDA SHAKAR ASALI HAMDA SHAKAR QO'SHILGAN ASAL MAHSULOTLARINI ANIQLASH.
-

AGROBIOTEXNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI, 2(4), 66-69.

19. Xo'jaxonov, S., Xo'jaxonova, M., & Davlatov, R. (2023). TOVUQ EYMERIOZINING KIMYOPROFILAKTİKASIDA SAMARALI EYMERIOSTATIKLARNI ANIQLASH. Евразийский журнал медицинских и естественных наук, 3(4 Part 2), 75-78.
20. Davlatov, R. (2023). TO DETERMINE THE EFFECTIVENESS OF ANTIBIOTICS IN PREVENTING CHICKEN COLIBACTERIOSIS BASED ON EXPERIMENTS. Scienceweb academic papers collection.
21. Xo'jaxonov, S., Xo'jaxonova, M., & Davlatov, R. (2023). PARRANDACHILIK XO 'JALIKLARIDA YUQUMLI KASALLIKLARNI OLDINI OLIŞH CHORA TADBIRLARI. Евразийский журнал медицинских и естественных наук, 3(5), 77-84.
22. БУЗИЛИШЛАРИ, Ё. Улуков Беҳзод Каромат ўғли магистранти, Хўжахонов Шохрузхон Идирисхўжа ўғли магистранти, Жуманазарова Мадина Қахрамон кизи.